

**Методичні рекомендації
щодо здійснення компенсаційних виплат з обласного бюджету
автомобільним перевізникам, які працюють на міжміських та
міжрайонних приміських внутрішньо обласних маршрутах загального
користування за пільгові перевезення окремих категорій громадян за
соціальною ознакою в Одеській області**

1. Загальні положення.

1.1. Метою впровадження Методичних рекомендацій щодо здійснення компенсаційних виплат з обласного бюджету автомобільним перевізникам, які працюють на міжміських та міжрайонних приміських внутрішньообласних маршрутах загального користування за пільгові перевезення окремих категорій громадян за соціальною ознакою в Одеській області (надалі – Методичні рекомендації) є реалізація положень ст. 31 Закону України “Про автомобільний транспорт”, забезпечення перевізникам рівних умов щодо отримання компенсації на законних підставах, створення умов для всебічного розвитку і підвищення якості соціально значущих послуг автомобільного транспорту, а також оптимізації та забезпечення контролю розподілу і використання спрямованих на зазначену компенсацію коштів обласного бюджету.

1.2. Законодавчою та нормативною основою Методичних рекомендацій є Бюджетний кодекс України, Закон України “Про автомобільний транспорт”, інші законодавчі і нормативні акти, що регулюють відносини у цій сфері.

1.3. Компенсація пільгових перевезень окремих категорій громадян здійснюється при наданні, згідно встановленого замовлення, соціально значущих послуг автомобільного транспорту автобусами у звичайному режимі руху.

1.4. Замовлення на пільгові перевезення повинні формуватися виходячи із обсягів бюджетних коштів, передбачених на компенсацію цих послуг (перевезень).

1.5. Наведені у Методичних рекомендаціях терміни вживаються у такому значенні:

- **виручка від перевезення пасажирів** – загальна вартість реалізованих квитків. Визначається на підставі квитково-облікових листів;
- **витрати на перевезення (пасажирів)** – повна собівартість перевезень, яка включає витрати на заробітну плату, соціальні відрахування, витрати на паливно-мастильні матеріали, витрати на автошини, витрати на технічне обслуговування (ТО) та поточний ремонт відповідних транспортних засобів, їх амортизацію, а також загальновиробничі, адміністративні, фінансові та інші витрати, що забезпечують перевезення;
- **розпорядник бюджетних коштів** – бюджетна установа в особі їх керівника, яка визначається відповідно до частини першої статті 22 Бюджетного кодексу України рішенням про місцевий бюджет, шляхом встановлення бюджетних призначень;
- **збитки** – додатна різниця між *витратами на перевезення* і доходами від перевезень (без урахування ПДВ у випадках, коли перевізник є його платником);
- **обсяг перевезень** – за визначений період часу вимірюється кількістю перевезених пасажирів чи кількістю виконаних *пасажиро-кілометрів*;
- **пасажиро-кілометр** – одиниця виміру *обсягу перевезень* (транспортної роботи). Перевезення одного пасажирів на відстань в один кілометр;
- **пасажирообіг** – обсяг перевезень, визначений у *пасажиро-кілометрах*;
- **пільговий пасажир** – пасажир, який відповідно до чинного законодавства, має право на безоплатний проїзд чи на проїзд зі сплатою частки його вартості;
- **пільговий пасажирообіг** – обсяг перевезень *пільгових пасажирів*, визначений у *пасажиро-кілометрах*;

- **пільговий проїзд** – проїзд *пільгових пасажирів*;
- **пільговий проїзний документ** – придбаний у касі автостанції, на передбачених чинним законодавством підставах, проїзний документ (квиток), що засвідчує право на *пільговий проїзд*.
- **пільгові перевезення** – перевезення *пільгових пасажирів*;
- **платний пасажир** – пасажир, який сплачує повну вартість проїзду за встановленими тарифами;
- **платний пасажирообіг** – обсяг перевезень *платних пасажирів*, визначений у *пасажиро-кілометрах*. На приміських та міжміських перевезеннях визначається діленням *виручки від перевезення пасажирів* (без урахування виручки від перевезення багажу) на діючий тариф за один *пасажиро-кілометр* (з урахуванням ПДВ, єдиного податку, страхового збору).

Інші терміни, наведені у Методичних рекомендаціях, вживаються у значенні, передбаченому Законом України “Про автомобільний транспорт” та Правилами надання послуг пасажирського автомобільного транспорту.

2. Методичні рекомендації організації виплати компенсації пільгових перевезень окремих категорій громадян

2.1. Основним джерелом компенсації пільгових перевезень окремих категорій громадян на міжміських та міжрайонних приміських автобусних маршрутах загального користування є кошти обласного бюджету.

2.2. Компенсація пільгових перевезень відповідних категорій громадян перевізнику здійснюється на підставі договорів між розпорядником бюджетних коштів та перевізниками, які, в свою чергу, укладаються на підставі договорів на організацію перевезень пасажирів на автобусних маршрутах, укладених перевізником з організатором цих перевезень відповідно до вимог чинного законодавства. Договори з розпорядником бюджетних коштів містять у собі замовлення, в якому визначаються види сполучень та маршрути, на яких здійснюються пільгові перевезення, та передбачений бюджетним призначенням обсяг їх компенсації.

2.3. Облік пільгових пасажирів здійснюється у момент придбання ними, на законних підставах, пільгового проїзного документу (квитка) в касах автостанцій. Перевізник отримує від автостанцій відповідні реєстри пільгових пасажирів.

У разі відсутності на зупиночному пункті маршруту автостанції, або обладнаної квиткової каси, дозволяється застосовувати форму згідно з Додатком 1, яка заповнюється перевізником на підставі фотофіксації документів, що підтверджують право пільгового проїзду. Вартість пільги у Додатку 1 дорівнює середній вартості квитка на відповідному маршруті. Середня вартість квитка за звітний період визначається діленням загальної суми виручки по маршруту на кількість перевезених платних пасажирів, що, в свою чергу, визначається на підставі квитково-облікових листів. У разі, якщо пасажир має пільгу щодо часткової сплати вартості проїзду, вартість пільги відповідно зменшується відповідно до законодавства.

На підставі реєстрів автостанцій та форми згідно з Додатком 1 формується зведена інформація щодо обсягів пільгових перевезень згідно з Додатком 2.

Реєстри, надані автостанціями, та матеріали фотофіксації (у електронному вигляді), зберігаються у перевізника та надаються на вимогу розпоряднику бюджетних коштів, організатору перевезень та іншим уповноваженим особам.

3. Методичні рекомендації визначення розміру компенсації пільгових перевезень для окремого перевізника

3.1. Формування бюджетних призначень по кожному перевізнику здійснюється шляхом розподілу 95% загальних обсягів, передбачених на компенсацію пільгових перевезень бюджетних коштів між перевізниками.

Розподіл проводиться з урахуванням кількості маршрутів перевізника, які передбачені замовленням на пільгові перевезення, кількості осіб, що мають право на пільгові перевезення та зареєстровані у районах, що обслуговуються відповідними маршрутами, кількості рейсів по відповідних маршрутах.

Подальше коригування відповідних бюджетних призначень та розподіл фактично виділених коштів серед перевізників, здійснюється виходячи відповідно з фактичних значень максимального розміру компенсації пільгових перевезень, що визначаються наростаючим підсумком з початку року (початку дії договору з розпорядником бюджетних коштів). Перше коригування здійснюється (при наявності необхідних підстав) не пізніше трьох місяців з початку дії договору.

5% загального обсягу передбачених на компенсацію пільгових перевезень бюджетних коштів залишається в якості резерву розпорядника бюджетних коштів. Резерв призначений у першу чергу, для формування бюджетних призначень перевізникам, які додатково уклали договори з розпорядником бюджетних коштів протягом бюджетного року. Крім того, резервні кошти, за необхідності, використовуються для коригування бюджетних призначень. При наявності дефіциту загального обсягу бюджетних коштів, виділених на компенсацію пільгових перевезень у порівненні з обґрунтованими потребами перевізників, повне використання резервних коштів до закінчення бюджетного року є обов'язковим.

3.2. Максимальний розмір компенсації пільгових перевезень, який, в межах відповідних бюджетних призначень, може отримати перевізник за відповідний період часу в межах бюджетного року, визначається як сума втрат виручки без урахування страхового збору ($B_{mp.\phi.i}$).

$$B_{mp.\phi.i} = \sum_{j=1}^{n_j} Q_{\phi_j} * t_j \quad (1)$$

де: Q_{ϕ_j} - фактичний обсяг пільгових перевезень, що визначається у порядку, передбаченому п.п.2.3, (пас./ км)

t_j - тариф на 1 пас-км, встановлений на j-му маршруті (без урахування страхового збору); (грн.)

i- ідентифікат перевізника;

j- ідентифікат маршруту;

n_j - кількість маршрутів i-го перевізника, що включені у замовлення на пільгові перевезення

При цьому максимальний розмір компенсації не повинен перевищувати суми збитків (витрат) від пільгових перевезень (Z_{nil_i}),

$$Z_{nil_i} = B_i * \sum_{j=1}^{n_j} Q_{\phi_j} / \sum_{j=1}^{n_j} (Q_{\phi_j} + Q_{плат.\phi.j}) \quad (2)$$

де: B_i - витрати (повна собівартість) перевезень на маршрутах (рейсах), що включені у замовлення на пільгові перевезення за відповідний період.

Витрати перевізника приймаються на їх фактичному рівні, але не вище економічно обґрунтованих витрат, що визначаються у Порядку, передбаченому Методикою розрахунку тарифів на послуги пасажирського автомобільного транспорту, затвердженою Наказом Мінтрансзв'язку України від 17.11.2009 № 1175;

$Q_{\text{плат.ф.}_j}$ - фактичний платний пасажирообіг (обсяг перевезень) за відповідний період на маршрутах (рейсах), що включені у замовлення на пільгові перевезення.

Тобто, розмір максимальної компенсації пільгових перевезень окремого перевізника визначається як менша з величин $B_{\text{тр.ф.}_i}$ і $Z_{\text{пл}_i}$, але не більше за встановлене бюджетне призначення. При цьому визначений розмір компенсації повинен враховувати ПДВ (у випадках, коли перевізник є його платником).

3.3. Форма розрахунку максимальних розмірів компенсації наведена у Додатку 6.

Кількість пільгових пасажиро-кілометрів по маршрутах, облік по яких проводиться згідно п.п.2.3., визначається як сума гр.6 у Додатку 2.

4. Методичні рекомендації виділення та використання компенсації.

4.1. Перевізники – одержувачі компенсації при укладанні договору реєструються у розпорядника бюджетних коштів. Для реєстрації перевізник повинен надати наступну інформацію:

- щодо шляху проходження маршрутів звичайного руху (додаток 3)
- завірені копії діючих договорів на організацію перевезень пасажирів у звичайному режимі руху;
- завірені копії затверджених паспортів маршрутів звичайного режиму руху, на яких передбачена компенсація;
- копію документу щодо системи оподаткування підприємства.

Копії документів завіряються управлінням транспортно-комунікаційної інфраструктури Одеської облдержадміністрації.

4.2. Для отримання компенсації перевізник повинен щомісячно надавати розпоряднику бюджетних коштів наступну звітність:

- інформацію щодо обсягів пільгових перевезень (див. Додаток 2);
- звіт про фактичну кількість виконаних оборотних рейсів по кожному з маршрутів, перевезення по яким підлягають компенсації (див. Додаток 4);
- звіт про обсяги перевезень, доходи та витрати на перевезення по маршрутам, перевезення по яким підлягають компенсації (див. Додаток 5).

Звітність надається до 10 числа щомісячно з наростаючим підсумком з початку року (початку дії договору з розпорядником бюджетних коштів), підписується керівником перевізника та скріплюється його печаткою.

4.3. На підставі наданої звітності перевізник з урахуванням вимог п.3 Методичних рекомендацій, виконує розрахунок максимальних розмірів компенсації (див. Додаток 6).

Розрахунок виконується щомісячно наростаючим підсумком з початку року (початку дії договору з розпорядником бюджетних коштів), підписується керівником перевізника та скріплюється його печаткою.

Розрахунки надаються розпоряднику бюджетних коштів.

4.4. На підставі наданих документів розпорядник бюджетних коштів організує здійснення розрахунків з перевізниками в межах відповідних бюджетних призначень.

Розпорядник бюджетних коштів та перевізник щомісячно складають відповідні акти звіряння (Додаток 7).

Остаточний розрахунок за рік дозволяється виконувати з урахуванням очікуваних результатів за грудень місяць (в розмірі, що не перевищує середньомісячних результатів за попередні місяці).

Можливі відхилення остаточних результатів від очікуваних враховуються при складенні розрахунків у січні наступного року.

4.5. Виділення коштів на компенсацію припиняється у разі закінчення терміну дії чи розірвання договору про організацію перевезень пасажирів, а також закінчення терміну дії або позбавлення перевізника ліцензії на здійснення пасажирських перевезень.

Директор Департаменту –
голова робочої групи

Л.В. Коваленко

Секретар робочої групи

Н.В. Носуленко